

PŘIJATÉ TEXTY

P8_TA(2019)0146

Uzavření dohody o partnerství a spolupráci mezi EU a Turkmenistánem

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 12. března 2019 o návrhu rozhodnutí Rady a Komise o uzavření Dohody o partnerství a spolupráci, kterou se zakládá partnerství mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Turkmenistánem na straně druhé, jménem Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii (12183/1/2011 – C8-0059/2015 – 1998/0031R(NLE))

Evropský parlament,

- s ohledem na návrh rozhodnutí Rady a Komise (12183/1/2011),
- s ohledem na návrh dohody o partnerství a spolupráci mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Turkmenistánem na straně druhé (12288/2011),
- s ohledem na žádost o souhlas, kterou Rada předložila v souladu s článkem 91, čl. 100 odst. 2, články 207, 209 a čl. 218 odst. 6 písm. a) Smlouvy o fungování Evropské unie a v souladu s čl. 101 odst. 2 Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii (C8-0059/2015),
- s ohledem na svá předchozí usnesení o regionu Střední Asie, zejména usnesení ze dne 20. února 2008 o strategii EU pro Střední Asii¹, ze dne 15. prosince 2011 o stavu provádění strategie EU pro Střední Asii², ze dne 13. dubna 2016 o provádění a přezkumu strategie EU pro Střední Asii³ ze dne 22. dubna 2009 o prozatímní dohodě o obchodu s Turkmenistánem⁴, a ze dne 14. února 2006 o doložce o lidských právech a demokracii v dohodách Evropské unie⁵,
- s ohledem na Prozatímní dohodu z roku 1999 o obchodu a obchodních záležitostech mezi Evropským společenstvím, Evropským společenstvím uhlí a oceli a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Turkmenistánem na straně druhé, kterou uzavřela Rada dne 27. července 2009 (5144/1999), a na pravidelné schůze

¹ Úř. věst. C 184 E, 6.8.2009, s. 49.

² Úř. věst. C 168 E, 14.6.2013, s. 91.

³ Úř. věst. C 58, 15.2.2018, s. 119.

⁴ Úř. věst. C 184 E, 8.7.2010, s. 20.

⁵ Úř. věst. C 290 E, 29.11.2006, s. 107.

smíšeného výboru zřízeného na základě této dohody,

- s ohledem na memorandum o porozumění v oblasti energetiky podepsané mezi Evropskou unií a Turkmenistánem v květnu 2008,
 - s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a na Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech, jichž je Turkmenistán smluvní stranou,
 - s ohledem na každoročně probíhající dialog mezi EU a Turkmenistánem, který se týká oblasti lidských práv,
 - s ohledem na závazek přijatý místopředsedkyní Komise, vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku v jejím dopise zaslaném Výboru pro zahraniční věci dne 16. prosince 2015, který obsahoval aspekty uvedené v odstavci 3 tohoto návrhu,
 - s ohledem na dopis místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, který zaslala předsedovi Výboru pro zahraniční věci dne 5. července 2018 a ve kterém vyjádřila svou podporu dohodě o partnerství a spolupráci s Turkmenistánem,
 - s ohledem na čl. 99 odst. 5 jednacího řádu,
 - s ohledem na průběžnou zprávu Výboru pro zahraniční věci (A8-0072/2019),
- A. vzhledem k tomu, že Střední Asie je regionem, v němž je Evropská unie stále aktivnější;
- B. vzhledem k tomu, že jednání o dohodě o partnerství a spolupráci s Turkmenistánem bylo zahájeno v roce 1997 a tato dohoda byla podepsána v roce 1998; vzhledem k tomu, že 14 členských států z původních 15 signatářů k dnešnímu dni dohodu o partnerství a spolupráci ratifikovalo (posledním zbývajícím státem je Spojené království); vzhledem k tomu, že Turkmenistán ratifikoval tuto dohodu v roce 2004; vzhledem k tomu, že přístup k dohodě o partnerství a spolupráci těch členských států, které přistoupily k EU po podpisu dohody, je předmětem zvláštního protokolu a ratifikačního postupu;
- C. vzhledem k tomu, že plně ratifikovaná dohoda o partnerství a spolupráci bude uzavřena na počáteční období 10 let a poté bude každoročně obnovována, což poskytne EU možnost dohodu vypovědět, pokud by vznikly vážné pochybnosti o dodržování lidských práv nebo pokud by byla jinak závažným způsobem porušována; vzhledem k tomu, že smluvní strany mohou dohodu o partnerství a spolupráci pozměnit, aby se zohlednil nový vývoj;
- D. vzhledem k tomu, že Rada v dubnu 2009 s Evropským parlamentem konzultovala ohledně prozatímní dohody o obchodu s Turkmenistánem v rámci volitelného, právně nezávazného postupu;
- E. vzhledem k tomu, že Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) a Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD) stanovily kritéria pro měření pokroku dosaženého v Turkmenistánu a kritéria pro pokračování ve spolupráci v souladu

s mezinárodně uznávanými normami v oblasti právního státu, řádné správy věci veřejných a lidských práv;

- F. vzhledem k tomu, že dlouhodobým cílem pro Turkmenistán by mělo být i nadále dodržování demokracie a základních a lidských práv a dodržování zásad tržního hospodářství, jež představují základní ustanovení prozatímní dohody o obchodu (jak je uvedeno v článku 1 této dohody a v článku 2 dohody o partnerství a spolupráci); vzhledem k tomu, že lze uplatnit jednostranné pozastavení uplatňování dohody v případě, že některá ze stran tato ustanovení poruší;
- G. vzhledem k tomu, že po zvážení návrhu doporučení pro udělení souhlasu Parlamentu s uzavřením dohody o partnerství a spolupráci a přiloženého návrhu zprávy ze dne 8. května 2015 obsahujícího návrh usnesení se Výbor pro zahraniční věci dne 24. května 2016 rozhodl dočasně pozastavit postup do doby, kdy bude možné učinit závěr, že bylo dosaženo dostatečného pokroku, pokud jde o dodržování lidských práv a zásad právního státu, a rozhodl se, že zahájí stávající prozatímní postup;
- H. vzhledem k tomu, že zachování platnosti kritérií týkajících se pokroku v oblasti lidských práv v Turkmenistánu, jak je formuloval Parlament ve svých předchozích usneseních, má klíčový význam pro zásadovou a soudržnou politiku EU pro vztahy s touto zemí;
- I. vzhledem k tomu, že v roce 2015 Turkmenistán přijal vnitrostátní akční plán v oblasti lidských práv na období 2016–2020, který byl vypracován s pomocí Rozvojového programu OSN v roce 2013;
- J. vzhledem k tomu, že Turkmenistán uzavřel mezinárodní dohody, jako jsou Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (ICCPR), Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (ICESR) a úmluvy MOP;
- 1. žádá Radu, Komisi a místopředsedkyni Komise, vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, aby neprodleně stanovily následující krátkodobá kritéria pro měření udržitelného pokroku, jehož dosáhly turkmenské státní orgány, na základě doporučení OSN, OBSE a EBRD, a předtím, než udělí svůj souhlas s uzavřením dohody o partnerství a spolupráci:

Politický systém, právní stát a řádná správa věci veřejných

- i) jasné rozdělení výkonných, legislativních a soudních pravomocí a mimo jiné zajištění a zabezpečení skutečného zapojení obyvatelstva do rozhodovacích procesů státu, včetně konzultace s mezinárodními odborníky, jako je Benátská komise Rady Evropy a Úřad pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (ODIHR), ohledně souladu ústavy Turkmenistánu s těmito demokratickými zásadami, a prokazatelná vůle Turkmenistánu zvážit doporučení těchto organizací týkající se reforem;
- ii) odstranění omezení týkajících se registrace a činnosti nevládních organizací;

Lidská práva a základní svobody

- iii) provedení závazků přijatých turkmenskou vládou v jejím vnitrostátním akčním plánu v oblasti lidských práv na období 2016–2020;

- iv) ukončení tajného zadržování osob a jejich násilného mizení, ukončení nucené práce a mučení a zveřejnění informací o osudu a místě pobytu zmizelých osob, díky nimž by jejich rodiny mohly zůstat v kontaktu se zadržovanými osobami; uznání existence politických vězňů turkmenskými orgány a umožnění neomezeného přístupu do země mezinárodními organizacím a nezávislým pozorovatelům, včetně Mezinárodního výboru Červeného kříže;
 - v) zajištění neomezeného přístupu k různým zdrojům informací, a zejména zajištění toho, aby lidé měli přístup k alternativním zdrojům informací, včetně mezinárodních komunikačních zařízení, a směli vlastnit telekomunikační zařízení, jako jsou soukromé satelitní přijímače nebo cenově dostupné internetové připojení;
 - vi) ukončení pronásledování a zavražďování nezávislých novinářů a občanské společnosti a aktivistů v oblasti lidských práv žijících v zemi nebo v zahraničí i jejich rodinných příslušníků; zaručení svobody projevu a shromažďování;
 - vii) umožnění návštěv OSN a mezinárodních a regionálních organizací na ochranu lidských práv, které o takovéto návštěvy požádaly a stále neobdržely žádnou odpověď;
 - vii) ukončení neoficiálního a svévolného systému zákazu cestování a zajištění toho, aby osoby, jimž bylo upřeno právo vycestovat do zahraničí, mohly svobodně cestovat;
2. žádá Radu, Komisi a místopředsedkyni Komise, vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, aby zohlednily následující dlouhodobá doporučení k dosažení udržitelného a věrohodného pokroku:

Politický systém, právní stát a řádná správa věcí veřejných

- i) dodržování zásad politického pluralismu a demokratické odpovědnosti s řádně fungujícími politickými stranami a dalšími organizacemi bez jakéhokoli vměšování;
- ii) soustavné provádění reforem na všech úrovních v souladu s cíli OSN týkajícími se udržitelného rozvoje a ve všech oblastech státní správy, především v oblasti soudnictví a prosazování práva;
- iii) silné a účinné záruky proti korupci na vysoké úrovni, praní špinavých peněz, organizovanému zločinu a obchodu s drogami;
- iv) plné provedení zákona o zákazu dětské práce;

Lidská práva a základní svobody

- v) celkové respektování pokojného a legitimního výkonu práva na svobodu projevu, svobodu shromažďování a svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení;
 - vi) obecná svoboda pohybu uvnitř země i v zahraničí;
3. zdůrazňuje, že je nutné, aby Evropský parlament pečlivě sledoval a monitoroval vývoj

v Turkmenistánu a provádění všech částí dohody o partnerství a spolupráci, jakmile vstoupí v platnost; vyzývá v této souvislosti místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, aby zavedla a veřejně se zavázala k uplatňování mechanismu pro sledování lidských práv, což umožní Parlamentu být náležitě informován Evropskou službou pro vnější činnost o provádění dohody o partnerství a spolupráci, jakmile vstoupí v platnost, a zejména o naplňování jejich cílů a souladu s článkem 2, aby mohl reagovat na vývoj situace na místě v případě zdokumentovaného a prokázaného závažného porušení lidských práv; zdůrazňuje, že mechanismus umožňuje pozastavení dohody o partnerství a spolupráci, pokud takový případ nastane, a vítá v tomto ohledu dopis místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku zaslaný Výboru pro zahraniční věci dne 16. prosince 2015, který obsahuje tyto cíle:

- i) zajištění řádného informování Evropského parlamentu o provádění těch ustanovení dohody o partnerství a spolupráci, které se týkají lidských práv a demokratizace, včetně zajištění přístupu k příslušným informacím o vývoji situace v oblasti lidských práv, demokracie a právního státu, a zajištění včasného podávání vyžádaných zpráv Parlamentu před konáním i po konání schůzí Rady pro spolupráci v souladu s platnými pravidly ochrany důvěrných informací;
 - ii) těsnější interakce s Evropským parlamentem a občanskou společností v souvislosti s přípravou každoročních dialogů o lidských právech a podáváním zpráv;
 - iii) konzultace s Evropským parlamentem během přípravy aktualizace strategie EU pro Turkmenistán v oblasti lidských práv;
4. vítá oznámení místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku z listopadu 2018 týkající se zřízení plnohodnotné delegace EU v Ašhabatu; zdůrazňuje, že nová delegace by měla vypracovat vzájemně prospěšnou strategii spolupráce přizpůsobenou podmínkám a požadavkům rozvoje Turkmenistánu, měla by monitorovat situaci v zemi, včetně porušování lidských práv a jednotlivých případů vzbuzujících obavy, měla by zahájit dialog s rozmanitými turkmenskými politickými, sociálními a hospodářskými aktéry, měla by umožnit diplomacii na místě a měla by zlepšit řízení projektů financovaných nástroji EU pro financování vnější činnosti a dohled nad nimi;
5. závěrem uvádí, že zváží udělení svého souhlasu, jakmile bude mít za to, že doporučení uvedená v odstavcích 1 a 3 byla náležitě vzata v potaz Komisí, Radou, místopředsedkyní Komise, vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a turkmenskými státními orgány;
6. pověřuje svého předsedu, aby požadoval od Rady, Komise a místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, aby pravidelně poskytovaly Parlamentu důležité informace o situaci v Turkmenistánu;

o

o o

7. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedkyni Komise, vysoké představitele a vládě a parlamentu Turkmenistánu.